

Vajaakäyttö vaivaa Terveysporttia

Osmo Saarelman pääkirjoitus Duodecim-lehdessä 3/2011 oli innostavaa luettavaa, samoin uutinen kollegojen Pekka Mustosen ja Markku Kallion saamista tunnustuksesta, jonka he ovat ansainneet loistavasta työstään Terveysportin luojina. Uusi maailma tosiaan avautui, kun terveydenhuollon organisaatiot kytkeytyivät Internetiin. Moni lääkäri on löytänyt Terveysportin tietokantojen aarreaitan, joka on välttämätön työväline. Se mahdollistaa tiedon sujuvan löytämisen potilastyössä. Kuten kollega Saarelma toteaa, on Terveysportin työvälineistä suuri apu myös hoitoalan ammattilaisille, ja ne lienee otettu käyttöön kaikissa terveydenhuollon yksiköissä.

Näiden myönteisten sanojen jälkeen on kuitenkin todettava, että nykytilanteessa on epäkohtia. Käytännön kokemus on osoittanut, että terveydenhuollossa

Terveysportti on vajaakäytössä. Allekirjoittanut on syksyllä 2010 ollut mukana suorittamassa useissa organisaatioissa potilastapauksiin perustuvia kartoituksia Terveysportin käytön osaamisesta. Näyttää siltä, että lääkärin ja hoitajien keskuudessa on suuri osaamisvaje niin terveyskeskuksissa kuin sairaaloissakin (**TAULUKKO**).

Organisaatiot eivät ilmeisesti käytä resursseja kehittääkseen henkilöstön taitoja käyttää Terveysporttia. Nähtävästi oletetaan, että pelkkä tietokantojen käyttömahdollisuus ohjaa niiden kattavaan hyödyntämiseen. Satunnaisesti lääkäreille suunnatut tietoisuuskurssit eivät näytä lisäävän taitoja riittävästi, joten tarvitaan suunnitelmallista koulutusta. Sinänsä tehokas koulutus PC-luokassa on kuitenkin kallista ja hidasta eikä huomioi yksilöllisiä koulutustarpeita. Toimivia koulutusmenetelmiä on kuitenkin olemassa. Esi-

merkiksi lyhyellä (kahden tunnin) verkkokoulutuksella on saatu aikaan terveyskeskuksen tietokantojen käyttömäärissä objektiivisesti mitattu lisäys (20 %), joka oli todettavissa kaksi kuukautta koulutuksen jälkeenkin (Romanov ym. 2010). Vastaavaa verkkokoulutusratkaisua käytettäessä myös hoitotyön ammattilaisista yli 80 % koki taitojensa Terveysportin käytössä lisääntyneen ja monipuolistuneen (Romanov ym. 2011). ■

KALLE ROMANOV, erikoislääkäri, lääkärikouluttajan erityispätevyys Helsingin yliopisto, lääketieteellinen tiedekunta, TUKT-yksikkö

KIRJALLISUUTTA

- Romanov K, Liira H, Koski H. Kokeuksia verkkovideoiden käytöstä terveyskeskuksen täydennyskoulutuksessa. Yleislääkärilehti 2010;(3): 33–4.
- Romanov K, Kanerva M, Kari H, Komulainen A. Terveysportin käyttötaitoja verkko-opiskeluna: YTHS:n valtakunnallinen verkkokoulutus. Sairaanhoidajalehti 2011 (painossa).

TAULUKKO. Terveysportin käyttötapoja, joita lääkärit ja hoitajat eivät tunteneet (% vastanneista; muut vastausvaihtoehdot: "Tiedän tämän käyttötavan", "Käytän tätä työssäni").

	Lääkärit		Hoitajat	
	Terveyskeskukset (33 vastaajaa)	Sairaalat (53 vastaajaa)	Terveyskeskukset (81 vastaajaa)	Sairaalat (335 vastaajaa)
Potilaan kaikkien lääkitysten interaktioiden kokonaisanalyysi SFINX-tietokannan avulla	57,5	49,0	70,3	63,5
Raskaus ja imetys -tietokannan käyttö lääkityksen turvallisuuden tarkistamisessa	34,9	38,8	60,4	54,6
Lääke ja munuainen -tietokannan käyttö potilaan kokonaislääkityksen tarkistamisessa	78,0	66,6	–	–
Interaktiiviset lomakkeet käytettäväksi mm. oireiden mittaukseen	64,2	66,6	–	–
Terveyskirjaston rakenteen ja sisällön tuntemus	–	–	58,0	66,5
Sairaanhoidajan tietokantoihin integroitujen potilasohjeiden käyttö	–	–	41,9	50,1